

BM-RAPPORT 3 (2012)

Biologisk mangfold i Stokkvika skyte- og øvingsfelt,

Moskenes kommune, Nordland fylke.

FORSVARSBYGG

DOKUMENTINFORMASJON

Publ./Rapportnr:

BM-rapport 1 (2012)

Arkiv/Prosjekt:

Tittel:

Biologisk mangfold i Stokkvika skyte- og øvingsfelt, Moskenes kommuner, Nordland fylke

Forfatter(e):

Ulrike Hanssen, Miljøfaglig Utredning AS.
Rune Solvang, Asplan Viak AS.

Oppdragsgiver/kontaktperson(er):

Camilla Spansvoll (prosjektleder)

Oppdragsgivers prosjektnr/ref.nr:

9355015-53007

Tlf: 9524909.

Stikkord (norsk):

Biologisk mangfold, Stokkvika, forvaltning

Key word (English):

Biological diversity, Stokkvika, management

Sammendrag:

Det er gjennomført kartlegging av biologisk mangfold i Stokkvika skyte- og øvingsfelt i 2012. Stokkvika er ikke tidligere kartlagt. Arbeidet skal danne grunnlag for bærekraftig forvaltning av biologisk mangfold i området. Kartleggingen er basert på metodikk i håndbøker fra Direktoratet for naturforvaltning. Følgende tema er kartlagt: naturtyper og viktige sider ved viltkvalitetene (dette gjelder spesielt fuglelivet), ferskvannslokaliteter, samt rødlistearter og fremmede arter. Forsvarsbygg har utarbeidet en kravspesifikasjon som gir nærmere retningslinjer for kartleggingen.

Feltarbeid og gjennomgang av eksisterende dokumentasjon ga ingen grunnlag for å avgrense naturtypelokaliteter eller prioriterte viltområder i selve skyte- og øvingsfeltet. Det er registrert et viltområde i influensområdet til Stokkvika skyte- og øvingsfelt. Viltområdet omfatter øyene Flesa-Stokkvikholmene-Grasholmen og sjøområdene rundt disse øyene. Viltområdet er et verdifullt hekkeområde for sjøfugl som er verdisatt som B (viktig). Lokaliteten har en viktig funksjon som hekkeområde for sjøfugl. Lokaliteten er først og fremst en viktig hekkokoloni for toppskarv, lunde (VU), teist (VU), makrellterne (VU) og rødnebbterne med flere. Skyte- og øvingsfeltet er leveområde for både vandrefalk og havørn. Det er ikke kjent eventuelle eksakte hekkelokaliteter for disse artene i selve feltet. Trolig hekker dog havørn i feltet.

Det er overveiende fattig til intermediær flora i feltet på grunn av lite rik berggrunn. I nordøst, noen få hundre meter overfor Stokkvikvatnet, finnes ei lita kildemyr med innslag av intermediære myr- og kildearter. Arealet er så lite at dette ikke gir grunnlag til å avgrense en naturtypelokalitet ut fra DN-håndbok 13. Det er en god del

fattig ur/rasmark i lia i nord for Stokkvikvatnet. Vegetasjonen er ellers preget av arter knyttet til fattige eller intermediære forhold, med spredt forekomster av noe mer krevende høystauder. Lokalteter med kalkrike områder i fjell forekommer ikke.

Det er produsert analoge og digitale temakart for viltområder. Artskart for vilt og rødlistekart er unntatt offentlighet, og er levert separat til oppdragsgiver. Det er gitt forvaltningsråd for viltområdet. Forvaltningsrådene bør etterleves for å ivareta det biologiske mangfoldet i dette området.

Alle opplysninger om vilt og rødlistearter er lagt inn i databaseverktøyet Natur 2000. Digitale kartverk finnes i Forsvarets informasjonssystem for eiendom, bygg og anlegg (FIS/EBA) og FMGT's kart- og katalogtjenester (FIS/BASIS). Alle UTM-referanser i rapporten er gitt i kartdatum WGS84.

Dato:

03.01.2013

Kontroll:

Camilla Spansvoll

Signatur:

Ulrike Hanssen

Godkjent:

Camilla Spansvoll

Forsidebilde: Stokkvikka SØF sett fra nordøst. I forgrunnen ses innslag av kildemyr ved UTM sone 32, øst: 663354, nord: 7535943. Foto: Ulrike Hanssen 08.08.2012.

FORORD

Forsvarsbygg var tidlig ute med å kartlegge biologisk mangfold innenfor sine forvaltnings-områder, og har gjennomført dette i de aller fleste av sine felt. Kartleggingene ble i all hovedsak gjennomført i perioden 2001 – 2005. De ble utført av ulike eksterne konsulenter og etter Forsvarsbyggs kravspesifikasjon for kartlegging av biologisk mangfold, som bygger på nasjonal metodikk utviklet av Direktoratet for naturforvaltning. Totalt ble det utarbeidet nærmere 80 rapporter basert på en fullskala kartlegging – som omfattet naturtyper, ferskvann, vilt, rødlistearter og en oppsummerende sammenveining med forvaltningsråd for de verdisatte lokalitetene. Kartleggingene ble gjennomført for å sikre en kunnskapsbasert forvaltning ihht. stortingsmelding nr. 42 (2000 – 2001) «Biologisk mangfold. Sektoransvar og samhandling

På vel ti år er det skjedd mye i forhold til beskrivelser og vurderinger av naturmangfoldet. Naturmangfoldloven fra 2009 fordrer sterkere fokus på kunnskapsgrunnlaget med sitt krav om begrunnelse av ethvert tiltak som påvirker natur. Fremmede arter er blitt et tema og vi har fått en ny naturtypeinndeling og rødliste for naturtyper. Samtidig oppdateres både rødlistene og svarteliste regelmessig.

På bakgrunn av denne utviklingen og de økende kravene om å vise hensyn til naturmangfoldet ser Forsvarsbygg behov for å oppdatere eksisterende rapporter. Samtidig rettes det oppmerksomhet mot nye områder som ikke tidligere er kartlagt.

Rapporten er utarbeidet på oppdrag av Forsvarsbygg futura miljø som innehar prosjektledelsen for kartleggingen. Alle opplysninger om naturtyper og arter er lagt ut på Naturbase og Artskart. Dette gjelder også kartleggingsdata fra Forsvarsbyggs tidligere kartlegging der dette er relevant. For oppdaterte kartlegginger gis det innledningsvis en tydelig kobling til den tidligere rapporten.

01.12.2012

Frode Sjørnsen
Administrerende direktor,
Forsvarsbygg

INNHOOLD

DOKUMENTINFORMASJON.....	I
FORORD	IV
INNHOOLD.....	VI
1 INNLEDNING	2
1.1 FORSVARSBYGGS ARBEID MED BEVARING AV BIOLOGISK MANGFOLD	2
1.2 FORSVARETS SKOGBRUKSPOLICY	3
2 MATERIALE OG METODER	4
2.1 DATAINNSAMLING	4
2.2 DOKUMENTASJON.....	4
2.3 NATURTYPER	5
2.4 RØDLISTEDE NATURTYPER.....	5
2.5 VILTOMRÅDER	7
2.6 FERSKVANNSLOKALITETER.....	7
2.7 RØDLISTEARTER	7
2.8 FREMMEDE ARTER.....	8
2.9 AKTIVITETER SOM PÅVIRKER DET BIOLOGISKE MANGFOLDET.....	9
2.10 DATABASE OG KART	10
3 NATURFORHOLD	11
3.1 STOKKVIKA SKYTE- OG ØVINGSFELT.....	11
3.2 BRUK AV SKYTE- OG ØVINGSFELTET.....	13
3.3 EKSISTERENDE DOKUMENTASJON OM BIOLOGISK MANGFOLD	13
3.4 BERGGRUNN OG LØSMASSER.....	14
3.5 GENERELLE NATURFORHOLD	15
3.6 MENNESKELIG PÅVIRKNING.....	17
3.7 FLORA.....	18
3.8 FAUNA	21
3.9 NATURTYPER	22
3.10 VILTOMRÅDER	22
3.11 FERSKVANNSLOKALITETER.....	25

3.12 RØDLISTEARTER	25
3.13 FREMMEDE ARTER.....	25
3.14 FORVALTNINGSRÅD.....	25
3.14.1 GENERELLE FORVALTNINGSRÅD	25
4 KILDER	26
VEDLEGG	28

1 INNLEDNING

Bevaring av naturmiljø, biologisk mangfold og truede arter er en stor utfordring. Mange arter i Norge viser en urovekkende bestandsnedgang. Hele 4599 arter er på den siste rødlista i Norge (Kålås m. fl. 2010). Av disse er 2398 arter klassifisert som truede arter, dvs. arter i kategoriene CR (kritisk truet), EN (sterkt truet) og VU (sårbar). Dette er 11 % av alle de arter som er vurdert ved rødlistingen. Hele 80 naturtyper er rødlista (Lindgaard & Henriksen 2011). Den viktigste årsaken til tap av biologisk mangfold i Norge er arealendringer, dvs. at leveområdene forandres gjennom endret arealbruk som direkte nedbygging av arealer til ulike formål og intensivt skogbruk og intensivt jordbruk gjennom drenering, grøfting og igjenfylling av våtmark, myr og andre fuktige områder og ved fulldyrking og gjødsling på den ene siden og gjengroing av viktige kulturmarkstyper på den andre siden. Spredning av fremmede arter og klimaendringer er andre alvorlige påvirkningsfaktorer som i økende grad påvirker det biologiske mangfoldet negativt i tillegg til de allerede negative påvirkningsfaktorer. Mange av disse påvirkningsfaktorene gjør seg gjeldende innenfor Forsvarets arealer. Det er derfor viktig at Forsvaret kjenner til naturverdier på sine eiendommer slik at man på best mulig måte kan ivareta naturverdiene.

Regjeringen har en målsetning om at Norge og sektormyndighetene skal forvalte naturen slik at arter som finnes naturlig skal sikres i levedyktige bestander og at variasjonen av naturtyper og landskap opprettholdes. Norge har som mål at tapet av biologisk mangfold skal stanses innen 2020. Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) ”Biologisk mangfold - Sektoransvar og samordning” gir retningslinjer for hvordan sektorene, inklusive Forsvarsbygg, skal ivareta hensynet til biologisk mangfold på de eiendommene Forsvarsbygg forvalter. Regjeringen har underskrevet en rekke internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ivareta biologisk mangfold; hvor (1) Riokonvensjonen av 1992 – konvensjonen om biologisk mangfold; (2) Bonnkonvensjonen av 1983 for beskyttelse av trekkende arter og (3) Bernkonvensjonen av 1979 for beskyttelse av truede arter er de viktigste. Naturmangfoldloven (NMFL) ble videre vedtatt 1.7.2009. Denne loven gir i større grad et juridisk vern til truede arter og naturtyper, blant annet gjennom bestemmelser for prioriterte arter og utvalgte naturtyper. Blant annet inneholder loven et generelt krav om aktsomhet for å unngå skade på naturmangfoldet (§ 6) og krav om at beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygge på et godt kunnskapsgrunnlag (§ 8).

Ved først å kartlegge og deretter forvalte arealene ut fra kunnskap om artenes forekomst og artenes krav til leveområder, kan en sikre et rikt og variert biologisk mangfold. Denne rapporten tar for seg biologisk mangfold i Stokkvik skyte- og øvingsfelt, og er en sammenstilling av eksisterende dokumentasjon og ny kartlegging i 2012.

1.1 FORSVARSBYGGS ARBEID MED BEVARING AV BIOLOGISK MANGFOLD

Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) ”Biologisk mangfold - Sektoransvar og samordning” la grunnlaget for sektoransvaret for forvaltning av biologisk mangfold og gir retningslinjer for hvordan de ulike sektorene skal ivareta hensynet til biologisk mangfold i sine forvaltningsområder. Viktige miljødokumenter i Forsvarssektoren som gjelder for Forsvarsbygg er «Retningslinjer for Forsvarssektorens miljøvernarbeid» som ble gjort gjeldende fra 1. januar 2010. Forsvarsbygg har også en egen miljøstrategi som ble oppdatert i 2012 og går fram mot 2025. Basert på denne utarbeides det årlige miljøhandlingsplan som skal følges opp i alle Forsvarsbyggs forretningsområder. Miljøstrategien har et eget fokusområde på naturmangfold med visjon om at «Forsvarsbygg forvalter naturarealene slik at naturmangfoldet ivaretas og utvikles innenfor rammen av Forsvarssektorens virksomhet». Forsvarsbygg har videre en egen miljøpolicy for skyte- og øvingsfelt. Denne policyen er hovedsakelig utarbeidet på grunnlag av krav og føringer som er gitt i sentralt lovverk og andre dokumenter som stortingsmeldinger, miljøhandlingsplaner, forskrifter, iverksettelsesbrev fra Forsvarsdepartementet og interne instruksjoner. De mest sentrale

lover og forskrifter for miljøforvaltning i skyte- og øvingsfelt er blant annet naturmangfoldloven, forurensningsloven, plan- og bygningsloven og vannforskriften. Miljøpolicyen for skyte- og øvingsfeltene er som følger: «Det biologiske mangfoldet i skyte- og øvingsfelt skal ivaretas og utvikles». Dette innebærer at oppdatert informasjon om biologisk mangfold skal brukes aktivt inn i alle beslutningsprosesser knyttet til forvaltning, drift og utvikling av arealbruken. For samtlige skytefelt på land skal oppdatert informasjon om biologisk mangfold være allment tilgjengelig, blant annet gjennom offentlige databaser og nettbaserte innsynsløsninger. Kartleggings- og overvåkningsaktiviteter gjennom Forsvarsbyggs overvåkningssystem for biologisk mangfold (FOB) skal holde kunnskapsgrunnlaget løpende oppdatert. Forsvarsbygg skal ha oversikt over påvirkningsfaktorene fra egen aktivitet, fange opp utviklingstrender for utvalgte parametere (artsforekomster, naturtyper med mer), og så langt som mulig utrede eventuelle årsakssammenhenger. Metodikken for kartleggings- og overvåkningsaktivitetene gjennom FOB skal tilpasses nasjonale systemer for kartlegging og overvåkning av biologisk mangfold».

Rapportene om biologisk mangfold på forsvarssektorens arealer vil være en stor styrke i den daglige bruken og forvaltningen av Forsvarssektorens områder, og vil bidra til at beslutninger om bruken kan tas på et bedre faglig grunnlag.

1.2 FORSVARETS SKOGBRUKSPOLICY

Forsvarsbygg forvalter forsvarssektorens arealer på vegne av Forsvarsdepartementet. Med forsvarssektorens arealer menes eid areal samt areal omfattet av avtaler om at forvaltning og tilrettelegging for militær øvingsaktivitet kan foregå. Fra 2008 har all hogst og skogkulturaktivitet blitt planlagt og fulgt opp med egne ressurser i Forsvarsbygg, mens det foreligger en avtale med Nordisk Tre AS om hogst, skogkulturarbeider og tømmeromsetning. Forsvarsbyggs føringer for skogforvaltningen gir Forsvarets militære behov prioritet foran hensynet til økonomisk resultat. Innenfor disse rammer skal eiendommen drives etter bedriftsøkonomiske prinsipper med sikte på å gi et best mulig økonomisk resultat for Forsvarsbygg. Dette innebærer bl.a. aktiv skogkulturinnsats og tynningsaktivitet for å sikre en framtidig kvalitetsskog i god produksjon. En miljøavtale mellom Forsvarsbygg og Nordisk Tre innebærer at all skogbruksaktivitet på eiendommen gjennomføres i henhold til PEFC standarden <http://www.pefcnorger.org/> og Nordisk Tre sine rutiner. Norsk PEFC skogstandards kravpunkt 4 om biologisk viktige områder forutsetter at minst 5 % av produktivt skogareal skal forvaltes som biologisk viktige områder. For øvrig gjelder følgende presiseringer gjennom miljøavtalen (jfr. Norsk PEFC skogstandard. Feltheft 2012):

- Skog med truede arter (VU, EN og CR) er i utgangspunktet nøkkelbiotoper, dersom kartfestingen er presis på bestandsnivå. Eventuelle tiltak i slik skog skal skje i samråd med biologisk rådgiver.
- Svært viktige (A) og viktige (B) naturtypelokaliteter er i utgangspunktet biologisk viktige områder (BVO - nøkkelbiotoper og andre kartfestede områder som spares urørt eller skjottes spesielt for å ta hensyn til biologisk mangfold). Eventuelle tiltak her skal skje i samråd med biologisk rådgiver.
- Særskilte krav til hensyn til rovfugltreir i hekkeperiodene.

I tråd med presiseringer fra Levende skog i 2010 sikrer Forsvarsbyggs egen sjekklister for skogkultur og hogst på Forsvarsdepartementets arealer at aktuelle kilder for miljøinformasjon, deriblant artskart, naturbase og egne kartlegginger av naturmangfold gjennomgås ved planlegging av hogst. Presiseringene påpeker at der det fremkommer informasjon om naturverdier som ikke ble vurdert i forbindelse med utvalget av nøkkelbiotopene, skal personer med skogbiologisk kompetanse godkjent av sertifikatholder vurdere disse naturverdiens relevans i forhold til miljøoversikten og miljøbehov på eiendommen. Med informasjon om naturverdier menes forekomst av truede arter (rødlistekategori VU, EN, CR eller RE) og områder med viktige naturtyper.

2 MATERIALE OG METODER

2.1 DATAINNSAMLING

Det er utarbeidet en oppdatert kravspesifikasjon av mars 2012 som beskriver kartleggings-metodikk for kartlegging av biologisk mangfold i Forsvarets områder (Forsvarsbygg 2012). Kravspesifikasjonen gir føringer for rapport, kartproduksjon, lagring av digitale data og utforming av forvaltningsråd. I de etterfølgende kapiteler følger en kort beskrivelse av metode for datainnsamling, dokumentasjon og verdisetting.

Kartleggingen bygger på metodikk i følgende håndbøker fra Direktoratet for naturforvaltning (DN):

- «Viltkartlegging» DN-håndbok 11-1996, revidert internettversjon 2006 med oppdaterte vekttabeller (DN 2006)
- «Kartlegging av naturtyper» DN-håndbok 13. 2. utgave 2007 (DN 2007)

Videre er «Vegetasjonstyper i Norge» (Fremstad 1997), «Truete vegetasjonstyper i Norge» (Fremstad & Moen 2001), «Norsk rødliste for arter 2010» (Kålås m. fl. 2010), «Naturtyper i Norge» (Halvorsen m.fl. 2009) og «Norsk rødliste for naturtyper 2011» (Lindgaard & Henriksen 2011) er viktige støtterefranser ved kartlegging og verdisetting. Trusselvurderinger er blant annet utført basert på «Habitatklassifisering og trusselvurderinger av rødlistearter» Ødegaard m. fl. (2005).

Dokumentasjon av biologisk mangfold har hovedsakelig foregått ved

- Feltarbeid. Under feltarbeidet er det brukt GPS for å kunne kartfeste lokaliteter og artsforekomster. Feltarbeid er utført av Ulrike Hanssen (naturtypekartlegging), Miljøfaglig Utredning AS, og Frantz Sortland (kartlegging av fugl), 08.08.2012.
- Sjekk av Artskart; <http://www.artsdatabanken.no>
- Sjekk av Naturbase; http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn//NB3_viewer.asp
- Sjekk av MIS-databasen (miljøregistreringer i skog); http://www.skogoglandskap.no/kart/kart_mis

2.2 DOKUMENTASJON

Registreringsdelen skal være en rent faglig, verdinøytral og faktaorientert beskrivelse av naturmiljøet basert på de ulike håndbøkene fra DN (se kapittel 2.1). Under feltarbeidet ble det fokusert på naturtyper og viltområder (og i noe mindre grad på ferskvannsmiljøer) etter DN-håndbøkene. Samtidig ble det lagt fokus på ev forekomster av rødlistearter, forekomster av signalarter på verdifulle naturtyper/viltområder og arter som i seg selv er sjeldne og interessante (jfr. DN 2003, DN 2006, DN 2007, Kålås m.fl. 2010).

2.3 NATURTYPER

DN-håndbok 13-1999 "Kartlegging av naturtyper" (DN 2007) beskriver metodikken ved kartlegging av viktige naturtyper for biologisk mangfold. Denne håndboken fokuserer på naturtyper som er spesielt viktige for det biologiske mangfoldet, dvs. at "hverdagsnaturen" ikke kartfestes. Totalt 56 naturtyper er beskrevet i håndboka innenfor hovednaturtypene myr, rasmark/berg/kantkratt, fjell, kulturlandskap, ferskvann/våtmark, skog og havstrand/kyst. DN-håndbok 13-1999 er for øvrig under revisjon. Dette arbeidet er planlagt avsluttet våren 2015. Harmonisering med rødlistede og utvalgte naturtyper er en viktig årsak til dette. En annen årsak er samordning med NiN (Naturtyper i Norge) som også er under revisjon. Det vil samtidig bli en del metodiske endringer, bl.a. for verdisettingen og nye, utvidete faktaark skal utarbeides for alle naturtyper. I forbindelse med denne revisjonen er det utarbeidet forslag til nye faktaark for en del naturtyper som tidligere ikke er beskrevet samt at en del faktaark blir revidert. Ved kartleggingene i 2012 har vi brukt disse forslagene til faktaark etter behov. Lokalitetene verdi-settes etter følgende skala:

A = svært viktig

B = viktig

C = lokalt viktig

Viktige kriterier for verdisetting er blant annet

- Forekomst av rødlistearter og rødlista naturtyper
- Kontinuitetspreg (stabil tilstand/stabil påvirkningsgrad over lang tid)
- Grad av tekniske inngrep (grad av urørthet)
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt)
- Størrelse og velutviklethet. Verdien øker med størrelsen på arealet.

2.4 RØDLISTEDE NATURTYPER

Rødlista for naturtyper (Lindgaard & Henriksen 2011) gir en vurdering over naturtypers risiko for å forsvinne fra Norge eller miste sin funksjon. Den internasjonale naturvernorganisasjonen (IUCN) har ikke utarbeidete retningslinjer for rødlisting av naturtyper. Derfor har det vært lite tradisjon for å vurdere truethetsgraden av naturtyper i motsetning til truede arter.

Mens vegetasjonstyper er tradisjonelt definert ut fra en artssammensetning er naturtyper en kombinasjon av abiotiske faktorer som grunn- eller marktype og artssammensetning. Tilstandsendringer som følge av endret miljøbetingelser eller artssammensetning er ofte reversible hvis påvirkningsfaktoren som forårsaket endringen opphører. Det er i de fleste tilfeller endringer forårsaket av menneskelig aktivitet som forårsaker irreversible endringer i naturtypen. Et felles kriteriesett har blitt utviklet for å standardisere vurderingen av truethetsstatus av naturtyper.

Kriterier brukt i vurderingen av rødlistestatus av naturtyper (tabell 2) er; (1) Reduksjon i areal, (2) få lokaliteter og reduksjon i antall lokaliteter, (3) svært få lokaliteter og (4) tilstandsreduksjon.

Tabell 1. Rødlisterkategorier norsk rødliste for naturtyper 2010 (Lindgaard m. fl. 2011).

Rødlisterkategorier		Definisjon
EX	Forsvunnet globalt	En naturtype er forsvunnet globalt når det er svært liten tvil om at naturtypen er globalt forsvunnet.
RE	Forsvunnet	Naturtyper som ikke lenger finnes i Norge. Marktypen eksisterer ikke lenger regionalt og vil ikke kunne gjenoppstå naturlig og/eller nøkkelartene i naturtypen er regionalt utdødd og sannsynlighet for reetablering er liten.
CR	Kritisk truet	En naturtype er kritisk truet (CR) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1, 2 eller 4 for kritisk truet er oppfylt. Risikoen for at naturtype forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er ekstremt høy.
EN	Sterkt truet	En naturtype er sterkt truet (EN) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1, 2 eller 4 for sterkt truet er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er svært høy.
VU	Sårbar	En naturtype er sårbar (VU) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for sårbar er oppfylt. Risikoen for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de kommende 50 år er høy.
NT	Nær truet	En naturtype er nær truet (NT) når best tilgjengelig informasjon indikerer at minst ett av kriteriene 1-4 for nær truet er oppfylt. Naturtypen tilfredsstiller ingen av kriteriene 1-4 for CR, EN eller VU, men er nær ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En naturtype settes til kategorien datamangel (DD) når usikkerhet om naturtypens korrekte kategoriplassering er svært stor og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC (økologisk tilfredsstillende/livskraftig).

2.5 VILTOMRÅDER

DN-håndbok 11 «Viltkartlegging» (DN 2006) beskriver metodikk for viltkartleggingen. Viltkartleggingen er en kartlegging av viktige leveområder for viltarter; dvs. for fugl, pattedyr, krypdyr og amfibier, spesielt med fokus på rødlistearter.

Viktige funksjonsområder som for eksempel hekke-/yngleområder, nærings- og rasteområder, reirlokalteter, spillplasser etc. registreres, beskrives og verdisettes.

Viltområder verdisettes som naturtypelokaliteter med områder med verdi A, B og C, selv om viltkartleggingshåndboken per i dag ikke opererer med C-verdier.

Som grunnlag for verdisetting av spesielt viktige viltområder brukes fylkesvise retningslinjer for viltkartlegging i Nordland som retningsgivende (Fylkesmannen i Nordland 2007).

2.6 FERSKVANNSLOKALITETER

Av ferskvannslokaliteter beskrives eventuelle sjørret og lakseførende vassdrag (anadrome vassdrag) og vassdrag med rødlistearter som elvemusling (VU), edelkreps og andre rødlistearter. Førstnevnte fanges opp av DN-håndbok 15-2001 hvor lokaliteter med viktige bestander av ferskvannsfisk som laks og sjørret kartlegges (DN 2001). De øvrige to naturtypene i denne håndboka er 1) vannlokaliteter med fiskebestander som ikke er påvirket av fiskeutsettinger og 2) større, uregulerte vannlokaliteter med liten reguleringsgrad, som har beholdt sine naturlige plante- og dyresamfunn av ferskvannsarter. Disse to naturtypene er ikke kartlagt fordi det *ikke* er fokus på spesielt verdifulle områder for biologisk mangfold ved kartleggingen av disse to naturtypene (slik som i de andre DN-håndbøkene), de er vanskelig å kartlegge fordi man som regel ikke kjenner før-situasjonen og de er svært ressurskrevende å kartlegge, spesielt i forhold til hvilke resultater man får igjen.

2.7 RØDLISTEARTER

En rødliste er en liste over plante- og dyrearter som er utsatt for betydelig reduksjon i antall eller utbredelse på grunn av menneskelig påvirkning og arter som i verste fall er truet av utryddelse nasjonalt (Kålås m. fl. 2010). Rødlista er utarbeidet etter Den internasjonale naturvernorganisasjonen (IUCN) sine retningslinjer for rødlisting, hvor arter klassifiseres til kategorier basert på en vurdert risiko for utdøing. Norsk rødliste for arter er i hovedsak en prognose for arters risiko for å dø ut fra Norge. Artene på rødlista er i ulik grad truet, se rødlistekategoriene i tabell 5-1. Kriteriesettene (A-E) er nærmere omtalt i Kålås m. fl. (2010). Rødlistearter nevnes i rapporten med rødlistekategori etter navnet.

Tabell 2. Rødlisterkategorier i "Norsk Rødliste 2010" (Kålås m. fl. 2010).

Rødlisterkategorier		Definisjon
EX	Utdødd	En art er <i>utdødd</i> når det er svært liten tvil om at arten er globalt utdødd.
EW	Utdødd i vill tilstand	Arter som ikke lenger finnes frittlevende, men der det fortsatt finnes individ i dyrehauger, botaniske hager og lignende.
RE	Regionalt utdødd	En art er <i>regionalt utdødd</i> når det er svært liten tvil om at arten er utdødd fra aktuell region (her Norge). For at arten skal inkluderes må den ha vært etablert reproduserende i Norge etter år 1800.
CR	Kritisk truet	En art er <i>kritisk truet</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for kritisk truet er oppfylt. Arten har da ekstremt høy risiko for utdøing.
EN	Sterkt truet	En art er <i>sterkt truet</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sterkt truet er oppfylt. Arten har da svært høy risiko for utdøing.
VU	Sårbar	En art er <i>sårbar</i> når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for sårbar er oppfylt. Arten har da høy risiko for utdøing.
NT	Nær truet	En art er <i>nær truet</i> når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En art settes til kategori <i>datamangel</i> når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

2.8 FREMMEDE ARTER

Norsk svarteliste 2012 er den offisielle oversikten over økologiske risikovurderinger for et utvalg av fremmede arter som er påvist i Norge (Gederaas m.fl. 2012). Med økologisk risiko menes om arten kan ha negative effekter på økosystemer, stedegne arter, genotyper (gjennom introgresjon) eller kan være vektor for andre arter (parasitter, sykdommer) som kan være skadelig for stedegent biologisk mangfold. Et felles kriteriesett har blitt utviklet for å standardisere vurderingene av økologiske effekter og invasjonspotensial på tvers av artsgruppene. I den siste versjonen av risikovurderinger av fremmede arter i Norge er artene delt inn i fem kategorier (se tabell 2), derav betegnes arter i de to høyeste kategoriene som svartelisterarter. Totalt 106 arter er vurdert til kategorien svært høy risiko og 111 arter er vurdert til kategorien høy risiko.

Tabell 3. Kategorier av fremmede arter i "Norsk Svarteliste 2012" (Gederaas m.fl. 2012).

Kategorier		Definisjon
SI	Svært høy risiko	Arter som er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder. Svartelisterarter.
HI	Høy risiko	Arter som enten har begrenset/moderat evne til spredning, men utøver minst en middels økologisk effekt; alternativt har de bare små økologiske effekter, men et stort invasjonspotensial. Svartelisterarter.
PH	Potensielt høy risiko	Arter som enten har store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter. Disse artene inngår ikke i svartelisten.
LO	Lav risiko	Arter som har ingen dokumentert vesentlig negativ påvirkning på norsk natur. Disse artene inngår ikke i svartelisten.
NK	Ingen kjent risiko	Arter som har ingen kjent økologisk effekt og et lite invasjonspotensial. Disse artene inngår ikke i svartelisten.

2.9 AKTIVITETER SOM PÅVIRKER DET BIOLOGISKE MANGFOLDET

I kravspesifikasjonen fra Forsvarsbygg er det beskrevet en rekke militære og sivile aktiviteter som kan ha en negativ innvirkning på det biologiske mangfoldet (Forsvarsbygg 2003), se nedenfor. En lang rekke militære og sivile aktiviteter kan påvirke det biologiske mangfoldet negativt. For de verdiklassifiserte områdene er det vurdert hvilke aktiviteter som kan være negative for det biologiske mangfoldet på de enkelte lokalitetene. Forvaltningsråd er foreslått for å avbøte eventuell negativ påvirkning. Forvaltningsrådene er presentert under beskrivelsen av de verdiklassifiserte områdene under overskriften skjøtsel og hensyn (se kapittel 3.5 og 3.6). Forvaltningsrådene er også lagt inn i naturdatabasen Natur 2000.

Forvaltningsrådene er tilpasset den militære og sivile bruken i det enkelte forsvarsområdet (skyte- og øvingsfelt, festningsverk, militær leir og annet). Forvaltningsrådene er blant annet basert på informasjon fra militære kontaktpersoner om hvilke aktiviteter som er aktuelle på det enkelte festningsverk.

Hvilke forvaltningshensyn som bør tas vil variere gjennom året. For eksempel kan det være områder hvor sårbare viltarter har tilhold i hekke- og ynglesesongen, men hvor aktivitet til en annen årstid kan være akseptabelt. Aktivitetens omfang er en annen faktor som kan være avgjørende for innvirkningen på det biologiske mangfoldet. For eksempel vil det være stor forskjell på moderat slitasje i et område med sårbart planteliv enn mer permanent påvirkning ved for eksempel mye kjøring med beltekjøretøy eller lignende. Det er derfor fornuftig at det gis forvaltningsråd som differensierer på sesong og kvantitet, slik at det ikke legges unødige restriksjoner på bruken når aktiviteter kan være mulig.

Nedenfor er det listet opp ulike aktiviteter som i dag er/kan være aktuelle i Forsvarets områder og som kan virke negativt inn på det biologiske mangfoldet ved tap av arts mangfold, samt hvilken påvirkning den aktuelle aktiviteten kan ha.

- Nedbygging av arealer (bygninger, veier, asfalterte flater mm.) – Tap av habitat, habitatfragmentering
- Drenering/grøfting/igjenfylling – Endring av fysisk/kjemiske forhold
- Drenering på grunn av kjørespor fra terrenggående kjøretøy - Endring av fysisk/kjemiske forhold
- Skyteaktivitet – Forstyrrelse og fortrenningsmekanismer for sårbare fuglearter og vilt
- Masseuttak – Terrengslitasje, endring av fysisk/kjemiske forhold
- Gjengroing /opphør av landbruksdrift – Tap av habitat, habitatfragmentering
- Høsting av ressurser (multer, egg, dun mm.) – Endret habitat, forstyrrelse av artsforekomster
- Parkdrift/ hageanlegg/ landbruk (gressklipping, beplantning, gjødsling) – Endring av habitat, habitatfragmentering
- Friluftsliv og kulturhistorisk tilgjengelighet (guidede turer og allmenn ferdsel, kafeteria-drift og uteservering, campingplasser mm.) – Terrengslitasje
- Kulturelle arrangementer (mer eller mindre midlertidige utescener og telt til konserter og skuespill, frakting av utstyr i forbindelse med arrangementene mm.) – Terrengslitasje, tap/endring av habitat

2.10 DATABASE OG KART

Alle registreringer av naturtypelokaliteter og viltområder er lagt inn i siste versjon av databasen Natur2000. Interessante artsobservasjoner er lagt inn i BAB (Biofokus sin GBIF-portal) og kommer via denne ut på Artskart. Funnene registreres ved begge tilfelle under prosjekt Forsvarsbygg. Det er tatt belegg av spesielt interessante arter. Beleggene vil bli overlevert offentlige museum for innordning i deres samlinger, og vil komme ut på Artskart via deres egne databaser (gjelder Miljøfaglig Utredning). For Asplan Viak sin del legges alle funn inn i Artsobservasjoner, og beleggetikett fra Artsobservasjoner legges ved funn som belegges hos offentlig museum.

Kartene over naturtypelokaliteter og viltområder finnes i egnet målestokk som vedlegg til rapporten og SOSI-filer og egenskapstabeller er laget ihht til DN-standard. Digitale kartverk finnes i Forsvarets informasjonssystem for eiendom, bygg og anlegg (FIS/EBA) og i Forsvarets militære organisasjons informasjonssystem (FIS/BASIS). Følgende kart er vedlagt rapporten:

- Prioriterte viltområder

Eventuelle kart som inneholder sårbar informasjon om rødlistearter og vilt er unntatt offentligheten og følger ikke rapporten, men er levert til Forsvarsbygg futura.

I forhold til tidligere arbeid for Forsvarsbygg er det gjort en forenkling i kartproduksjonen ved at naturtypelokaliteter og viltområder er presentert enten på samme kart eller hver sine kart. Det er dermed ikke laget et sammenveid kart slik som ved forrige kartleggingsrunde.

3 NATURFORHOLD

3.1 STOKKVIKA SKYTE- OG ØVINGSFELT

Stokkvika skyte- og øvingsfelt (heretter stort sett omtalt som feltet) ligger vest for Å i Moskenes kommune, Nordland (se figur 1). Feltet er på ca. 3,94 km². Det ligger i en trang dal på ca. 2 km lengde og er omgitt av høye fjell. Høydevariasjonen i feltet går fra havnivået til 826 meter over havet. Stokkvikvatnet ligger sentralt i feltet på ca. 46 m.o.h (se figur 2 og 3). I vest er feltet åpent mot havet.

Figur 1. Stokkvika skyte- og øvingsfelt, Moskenes kommune, Nordland. Feltet er avgrenset blått (Karttinnsyn Forsvarsbygg).

Figur 2. Stokkvikva skyte- og øvingsfelt er omgitt av bratte fjellier, herav Gjerdtindan (821 m.o.h.) i sør og Mengeldalstinden (826 m.o.h.) i nordøst. Sentralt i feltet ligger Stokkvikvatnet (Karttynsyn Forsvarsbygg).

Figur 3. Stokkvikva skyte- og øvingsfelt ligger i en dyp forsenkning. Feltet er åpnet mot havet i vest, mens den er ellers omgitt av nokså bratte ller i alle retninger.

3.2 BRUK AV SKYTE- OG ØVINGSFELTET

Feltet er eid av Forsvaret og er et «sjø mot land felt» som er beregnet brukt fra båt. Feltet er i skrivende stund ikke operativt. Det er ca. 20 år siden feltet sist var i bruk. Forsvaret har satt i gang utredninger for å se på mulig fremtidig bruk av feltet. Det vil her være interessant å vurdere både skyting fra sjø mot land og fra luft mot bakke. Forsvarets fremtidige behov vil være avgjørende for om feltet vil bli tatt i bruk igjen (Militær bruk av Trondenes, Ramsund og Stokkviken (2)).

Skyte- og øvingsfeltet er åpent for ferdsel, både når det gjelder turaktiviteter, småviltjakt og fiske. Området er nokså vanskelig tilgjengelig til fots, men en liten tursti fører inn i feltet fra øst. Mest sannsynligvis beites området sporadisk av sau i beitesesongen (mai – september).

Figur 4. Stokkvika skyte- og øvingsfelt er beregnet brukt fra båt. Bildet viser feltet fra vest mot nordøst (Ulrike Hanssen. 08.08.2012).

3.3 EKSISTERENDE DOKUMENTASJON OM BIOLOGISK MANGFOLD

Det foreligger ingen biologisk dokumentasjon fra Stokkvika skyte- og øvingsfelt med unntak av noen få ornitologiske artsobservasjoner i nærområdet registrert av NINA i 1985 (www.artskart.no, 19.12.2012).

3.4 BERGGRUNN OG LØSMASSER

Berggrunnen består av dypbergarter og gneiser (se figur 5), herunder hovedsakelig av gabbro og ultramafiske bergarter (mørk rosa) og så vidt innslag av båndete gneiser i sør (lysere rosa). Løsmassene består i hovedsak av skredmateriale (fiolett), bart fjell med stedvis tynt dekke (rosa) (se figur 6). Det finnes også innslag av tynt torvdekke.

Figur 5. Berggrunnskart over feltet. Stokkvika med Stokkvikvatnet ses i midten av kartutsnittet (www.geo.ngu.no).

Figur 5. Kartutsnittet viser løsmasser. Stokkvik SØF er avgrenset med stiptet linje (www.geo.ngu.no).

3.5 GENERELLE NATURFORHOLD

Området ligger nær sørpissens av Lofoten. Vegetasjonsgeografisk tilhører området mellomboreal vegetasjonssone, klart oseanisk seksjon (Moen 1998). Naturforholdene er preget av vestlige vegetasjonstyper og arter som er avhengige av vintermildt klima og ganske høy nedbør. Vegetasjonsbildet er til dels preget av nokså frodig engvegetasjon med innslag av rognekratt, til dels grunnlendt alpin hei, men også en god del åpen ur oppi liene i nord og nordøst (se figurene 7 og 8). I vest grenser Stokkvik skyte- og øvingsfeltet til havet (se figur 9). De bratte liene nede mot havet er mange steder dominert av gresstepper.

Figur 6. Bildet viser lia nord for Stokkvikvatnet mot øst. Feltet er kun sparsomt tresatt med vekstbegrenset skog. Foto: Ulrike Hanssen, 08.08.2012.

Figur 7. Bildet er tatt sørvest for Stokkvikvatnet mot nord og viser terskelen i terrenget mellom vatnet (til høyre) og havet (noen titalls lenger ned til venstre). Området preges her av nakent fattig berg og grunnlendt fattig til intermediær vegetasjon. Foto: Ulrike Hanssen, 08.08.2012

Figur 8. Sørvestre del av Stokkvika. Grensen til Stokkvika skyte- og øvingsfeltet forløper her langs kystlinjen. Liene er preget av erosjon og stabilt rasmark som er dekket med gressdominert vegetasjon. Bildet ble tatt ca. ved UTM sone 32, øst: 662257, nord: 7535942. Foto: Ulrike Hanssen, 08.08.2012

3.6 MENNESKELIG PÅVIRKNING

Det er ca. 20 år siden feltet sist var i aktivbruk av Forsvaret som ”sjø mot land” felt fra båt. Per i dag er feltet åpent for ferdsel og for tradisjonell bruk. En tursti fører inn i feltet over fjellet i øst, men siden den er til dels nokså utsatt (bratt og lite tilrettelagt), ser det ut som om området blir kun sporadisk brukt til friluftsliv. I vest grenser feltet til åpent hav med noen få små øyer. Stokkvika har vært bebodd tidligere, og det finnes skriftlige kilder fra 1634 som nevner bosatte folk i området. Gårdsbruket i Refsvika, litt lenger sør på øya, har også brukt Stokkvika til utmarksslått (Regional kulturminneplan Lofoten 2007). Dette stedet ble fraflyttet rundt 1950. Ved stranda sørvest for feltet finnes det nyere tids kulturminner. Det er uvisst om de registrerte tuftene er restene etter en marginal gård langs strandbremmen eller om sporene etter gårdsbosettingen eventuelt ligger lenger inn i dalen. I kulturminneplanen ble stedet omtalt som utilgjengelig, og det nevnes at en av tuftene ble brukt som illegalt drivstofflager under krigen (Regional kulturminneplan Lofoten 2007). Det finnes også bygningsrester litt lenger oppi lia i sørvest (se figur 10). I beitesesongen (mai – september) beites området sannsynligvis sporadisk av sau.

Figur 9. Gamle hustuffer vest for Stokkvikvatnet, i lia ned mot havet, ca. ved UTM sone 32, øst: 662257, nord: 7535942. Foto: Ulrike Hanssen, 08.08.2012

3.7 FLORA

På grunn av fattig berggrunn var det som forventet lite å finne med fokus på kalkrike områder. Likevel kan en god del av vegetasjonen i Stokkvikvika sies å være intermedieær.

Sør for Stokkvikvatnet og stedvis i nordvest er vegetasjonen dominert av fattig til moderat fattige fjellheiarter med mye krekling, tyttebær, blåbær og blokkebær, skogstjerneblom, rypebær, skrubbær og smyle.

Liene nord for Stokkvikvatnet er derimot nokså frodig, og her er det intermediaære arter som dominerer. Mange arter er knyttet til høystaudevegetasjon, herunder hvitbladtistel, vendelrot, turt, sumphaukeskjegg, skogstorke-nebb og mjøduert. Stedvis er det tepper med strandrør (se figur 11, t.h.).

Flekkvis finnes innslag av naturengsarter, for eksempel på de grunnlendte partiene ved utløpet av Stokkvikvatnet i vest (se figur 11, t.v.). Det ble registrert geitsvingel, småengkall, øyentrøst sp., gulaks, harerug, tiriltunge, teppe-rot, seterfrytle, legeveronika, katterfot og blåklokke.

Figur 10. T.v.: Ut mot havet, i nordvestre del av feltet, er det til dels fattig heivegetasjon med innslag av naturensarter. Sør for utløpet til Stokkevikvatnet finnes kulturspor av tidligere bygninger. T.b.: Lia nord for Stokkevikvatnet er for det meste treløs med unntak av spredte vekstbegrensede småtrær av rogn og bjørk. Her finnes tepper med tette bestand av strandrør. Foto: Ulrike Hanssen, 08.08.2012

I øst, noen få hundre meter overfor vannet er det innslag av kildemyr (se figur 12) med spredte forekomster av kalk med blant annet fjellfrøstjerne, en art som indikerer et nokså kalkrikt miljø. Likevel er det intermediære arter som dominerer her, som duskmyrull, stjernestarr, finnskjegg, flekkmarihånd, harerug, fjelltistel, marikåpe sp., stjernesildre, øyentrøst sp., torvmoser og sløke. Det ble også registrert dvergjamne og svarttopp på feltet.

Det er også flere små bekkeløp som renner ned fra lia i nordøst. Nokså nær vannet er det innslag av små kilder. Her ble det bl.a. registrert bekkeblom, antatt kildemjølke, stjernestarr, stjernesildre og kildemose-arter.

I sentrale delen av lia nord for vatnet ble det også funnet lodnerubblom samt flere individ av grønnkurle. Begge disse to artene indikerer lokalt noe rikere forhold.

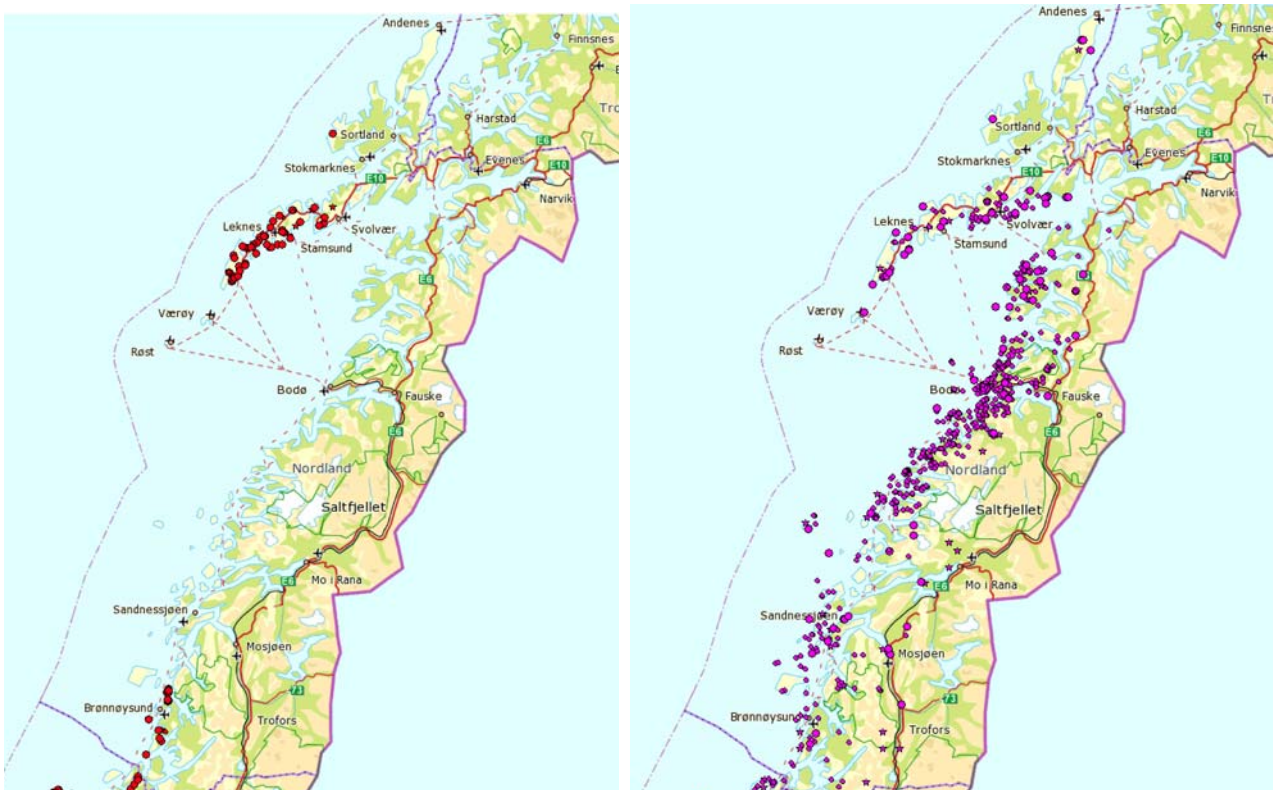
Figur 11. Innslag av kildemyr i nordøst ved UTM sone 32, øst: 663354, nord: 7535943. Dette er et smalt bånd i sørlig retning, som har innslag av intermediære myrarter. T.v. Bildet er tatt mot nord. T.b. Bildet tatt mot sørvest. Foto: Ulrike Hanssen, 08.08.2012

Figur 12. Det ble funnet flere individer grønnkurler i nedre delen på lia nord for Stokkvikvatnet. Bildet til venstre viser et individ som ble registrert ved UTM sone 32 øst: 663052, nord: 7536117. Bildet til høyre viser strandsmelle. Foto: Ulrike Hanssen, 08.08.2012.

Vestre del ble mindre godt undersøkt, men her ble det registrert arter som også gjerne er knyttet til strandsona, herunder strandkjempe, skjørbuksurt, strandsmelle, samt den oseaniske arten storfrytle.

Det ble også påvist blåknapp. Både blåknapp og storfrytle er to noe sørlige, suboseaniske/oseaniske arter som her begynner å nærme seg sine nordgrensene (Artskart, 21.12.2012, se fig. 14). Den nordligste forekomst av storfrytle ble påvist i vest på Vesterålen. Det er påvist tallrike funn fordelt på hele Lofoten. Derimot ligger de nordligste funn påvist på fastlandet så langt sør som nesten Brønnøysund. Blåknapp er påvist tallrik både på Lofoten og også på fastlandet opp til Hamarøy. De nordligste påviste funn ligger i sørvest for Vesterålen og i nord på Andøya.

Figur 13. T.v.: Utbredelseskart for storfrytle i Nordland. De røde prikkene markerer påviste forekomster av storfrytle. T.h.: Utbredelseskart for blåknapp i Nordland. De fiolette prikkene markerer påviste forekomster av blåknapp. (Artskart, 21.12.2012)

I tillegg ble det i Stokkvika påvist arter som flekkmariehånd, sløke, rosenrot, rød jonsokblom, fjelltistel, gullris, fuglevikke, teiebær, kranskonvall, bleikstarr, aksfrytle, beitesveve, storbregne-arter og gråurt.

Det er spredt med løvtrekratt som er dominert av vekstbegrenset rogn. Andre trær og busker som forekommer er bjørk, sølvvier og andre ubestemte vierarter.

3.8 FAUNA

Innenfor Stokkvika skyte- og øvingsfelt hekker et fåtall fuglearter knyttet til bratte og treløse områder langs kysten. Skjærpiplerke hekker ved sjøen. Heipiplerke, ringrost, steinskvett og bergirisk (NT) hekker også. Ravn og havørn hekker trolig i eller i nærheten av feltet, men eksakte hekkelokaliteter er ikke kjent. Feltet inngår som en del av leveområde for disse artene. Trolig hekker havørn innenfor feltet, men reirlokalteten(e) er ikke kjent. En ung vandrefalk ble også registrert under befaringen. Arten hekker trolig også i nærområdet. Kartleggingen ble gjennomført sent på sesongen, spesielt for spurvefugl, men trolig er hekkfuglfaunaen relativt godt fanget opp.

På Stokkvikholmene utenfor Stokkvika er det en viktig sjøfuglkoloni med hekkende sjøfugl. Lokaliteten er først og fremst en viktig hekkekoloni for lunde og toppskarv, se for øvrig beskrivelse av viltområdet, se kapittel 3.6. Det er også gjennomført vinter – og mytetellinger av sjøfugl i dette området, men data fra dette foreligger ikke (Geir Systad, NINA pers.medd.).

Hare og vanlig spissmus ble registrert under befaringene. Et fåtall insekterarter som ulvededderkopp, korsdedderkopp, svartmaur, seksprikket blodråpesvermer, tistelsommerfugl, idas blåvinge, fløyelsringvinge og perlemor-sommerfugl ble også registrert.

Figur 14. Havørn hekker trolig i feltet eller i umiddelbar nærhet. Foto: Rune Solvang.

3.9 NATURTYPER

Det ble ikke registrert naturtypelokaliteter som tilfredsstiller kravene i henhold til DN-håndboka 13 (DN 2007) (se kap. 3.4.3).

3.10 VILTOMRÅDER

Det er ikke kartlagt noen viltområder innenfor selve Stokkvika skyte- og øvingsfelt. Det er kartlagt ett viltområde i influensområdet i sjøen vest for skyte- og øvingsfeltet. Viltområdet består av øyene Flesa-Stokkvikholmene-Grasholmene med sjøområdene rundt. Området er vurdert som lokalt viktig (B) (se vedlegg).

Lokalitet	Flesa-Stokkvikholmene-Grasholmen
Lokalitetsnr Natur2000	187410001
Viltområde	Hekkeområde sjøfugl Hekke-, nærings- og rasteområde for sjøfugl
Verdisetting	Viktig (B)

Figur 15. Viltområdet Stokkvika.

Innledning:

Området er tidligere ikke beskrevet som et viltområde i Naturbasen. Viltområdet er beskrevet av Rune Solvang og Ulrike Hansen basert på artsobservasjonene fra NINA, hovedsakelig gjort i 1985, og observasjoner gjort på avstand av Frantz Sortland og Ulrike Hansen den 08.08.2012. Datagrunnlaget er ganske dårlig, og oppdatert data mangler, både når det gjelder antall par hekkende sjøfugl og antall av sjøfugl gjennom sesongen, spesielt gjennom vinteren.

Beliggenhet og naturgrunnlag:

Lokaliteten består av flere mer eller mindre små holmer vest for Stokkvika, ved sørspissen av Lofoten. Området ligger eksponert ut mot storhavet, og trolig er det rike næringsområder for sjøfugl på utsiden. Lokaliteten inkluderer bl.a. holmene Flesa og Stokkvikholmen i nord, samt Grasholmen i sør. Øyene består av kalkfattige holmer med lite vegetasjon. Etter NiN opptrer natursystem-grunntypene strandberg (S5), fugleberg (T14) og åpen grunnlendt naturmark i lavlandet (T25).

Figur 16. Stokkvikflesha med Grasholmen til venstre og Stokkvikholmen til høyre. Foto: Frantz Sortland.

Artsmangfold:

Lokaliteten har en viktig funksjon som hekkeområde for sjøfugl. Lokaliteten er først og fremst en viktig hekkekoloni for toppskarv, lunde og terner. På Stokkvikholmen ble det i 1985 ble lunde (VU) (110 par), toppskarv (33 par), teist (VU) (20 par), ubestemte makrell (VU) -/rødnebbterne (16 par), fiskemåke (NT) (15 par), svartbak (5 par) og tjeld (1 par) registrert. På den ytterste øya Flesa ble det i 2012 på avstand registrert rødnebbterne (45-50 par), makrellterne (VU) (3 par), gråmåke (25-30 par), fiskemåke (5 par), svartbak (4 par), tjeld (2 par), steinvender (1 par) og tyvjo (NT) (1 par). Hva som hekker på Grasholmen er mindre kjent. Området er videre næringsområde for havørn og vandrefalk og flere andre kysttilknyttede arter. Det er også gjennomført noe vinter- og mytettelinger av sjøfugl i dette området, men data fra dette foreligger ikke digitalt og ikke framskaffet (Geir Systad, NI-NA pers.medd.). Mindre antall av sjøfugl er registrert rundt Stokkvikflesa 1.3.1987, blant annet 56 ærfugl og en sjelden art som praktærfugl (1 individ).

Bruk, tilstand og påvirkning:

Området ligger i havet rett vest utenfor Stokkvikflesha skyte- og øvingsfeltet og er lite påvirket av forstyrrelse for eksempel fra båttrafikk.

Skjøtsel og hensyn:

På hekkeholmene for sjøfugl vil enhver form for ilandstigning i hekkesesongen være uheldig. Dette gjelder spesielt i perioden 1.4-15.8. All aktivitet på sjøen for øvrig vil virke forstyrrende på fugl, men omfanget av dette er usikkert da det er liten kunnskap om artssammensetning gjennom året.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten er vurdert som et viltområde med verdi (B) på grunn av at området er et hekkeområde for flere arter av sjøfugl, derav flere rødlistede arter, i de sjøfuglrrike områdene i den sørlige delen av Lofoten. Flere av de hekkende artene er rødlistet som sårbare (lunde (VU), teist (VU) og makrellterne (VU)).

3.11 FERSKVANNSLOKALITETER

Undersøkelse av ferskvannsmiljøet ble nedprioritert (se kap. 2.6). Det ble derfor ikke registrert ferskvannslokaliteter som tilfredsstillende kravene etter DN-håndbok 15-2000 (DN 2000) i Stokkvika skytefelt.

3.12 RØDLISTEARTER

Det ble ikke påvist rødlistede karplantearter i Stokkvika. Flere rødlistede sjøfuglfuglearter hekker på Grasholmen, Stokkvikholmene og Flesa. Følgende arter hekker/har hekket; lunde (VU), teist (VU), makrellterne (VU), fiskemåke (NT) og tyvjo (NT).

3.13 FREMMEDE ARTER

Det er ikke registrert forekomster av fremmede arter i skyte – og øvingsfeltet som vi er kjent med.

3.14 FORVALTNINGSRÅD

3.14.1 GENERELLE FORVALTNINGSRÅD

Det er ikke foreslått generelle forvaltningsråd for området.

4 KILDER

Artsdatabanken 2012. Diverse tjenester på nett. Artskart, Artsobservasjoner, Fremmedsart databasen, NiN-databasen og Rødlistebasen. www.artsdatabanken.no

Direktoratet for naturforvaltning, DN 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN håndbok 13-1999. 2 utgave 2007.

Direktoratet for naturforvaltning, DN 2012.

http://www.dirnat.no/naturmangfold/kartlegging/naturtyper/land_og_ferskvann/

Direktoratet for naturforvaltning, 2000. Viltkartlegging. – DN-håndbok 11.

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12. 279s.

Fremstad, E. & Moen, A. 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. Rapport botanisk serie 2001-4. NTNU/Vitenskapsmuseet. 231s.

Forsvarsbygg 2003. Kravspesifikasjon for kartlegging av biologisk mangfold på nasjonale festningsverk. Versjon februar 2003. Vedlegg E miljøkrav til skogsdrift ved Forsvarets eiendommer revidert 18.3.2004.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. og Larsen, L. K. (red.), 2012. Fremmede arter i Norge - med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Norge. 210 s.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim. 112s.

Miljøverndepartementet, 2001. St. meld. Nr. 42 (2000-2001). Biologisk mangfold. Sektoransvar og samordning. Miljøverndepartementet, 220 s.

Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens kartverk. Hønefoss. 199s.

Nordland Fylkeskommune, 2007. Regional kulturminneplan Lofoten 2007. Nordland fylkeskommune, Kultur- og miljøavdelingen, Kulturminner i Nordland. Høringsutgave.

Ødegaard, F., Bakken, T., Blom, H., Brandrud, T. E., Stokland, J. N. & Aarrestad, P. A. 2005. Habitatklassifisering og trusselvurderinger av rødlistearter. Forslag til standardisert system. NINA Rapport 96. 39 s.

Direktoratet for naturforvaltning, 2003. Kartlegging av ferskvannslokaliteter. DN-håndbok 15-2000 (revidert i 2003).

Direktoratet for naturforvaltning, 2006. Viltkartlegging. DN-håndbok 11-1996 (revidert internetversjon 2006).

Gjershaug, J.O., Thingstad, P. G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. 1994. Norsk fugleatlas. Hekkefuglenes utbredelse og bestandsstatus i Norge. Norsk Ornitologisk Forening, 551s.

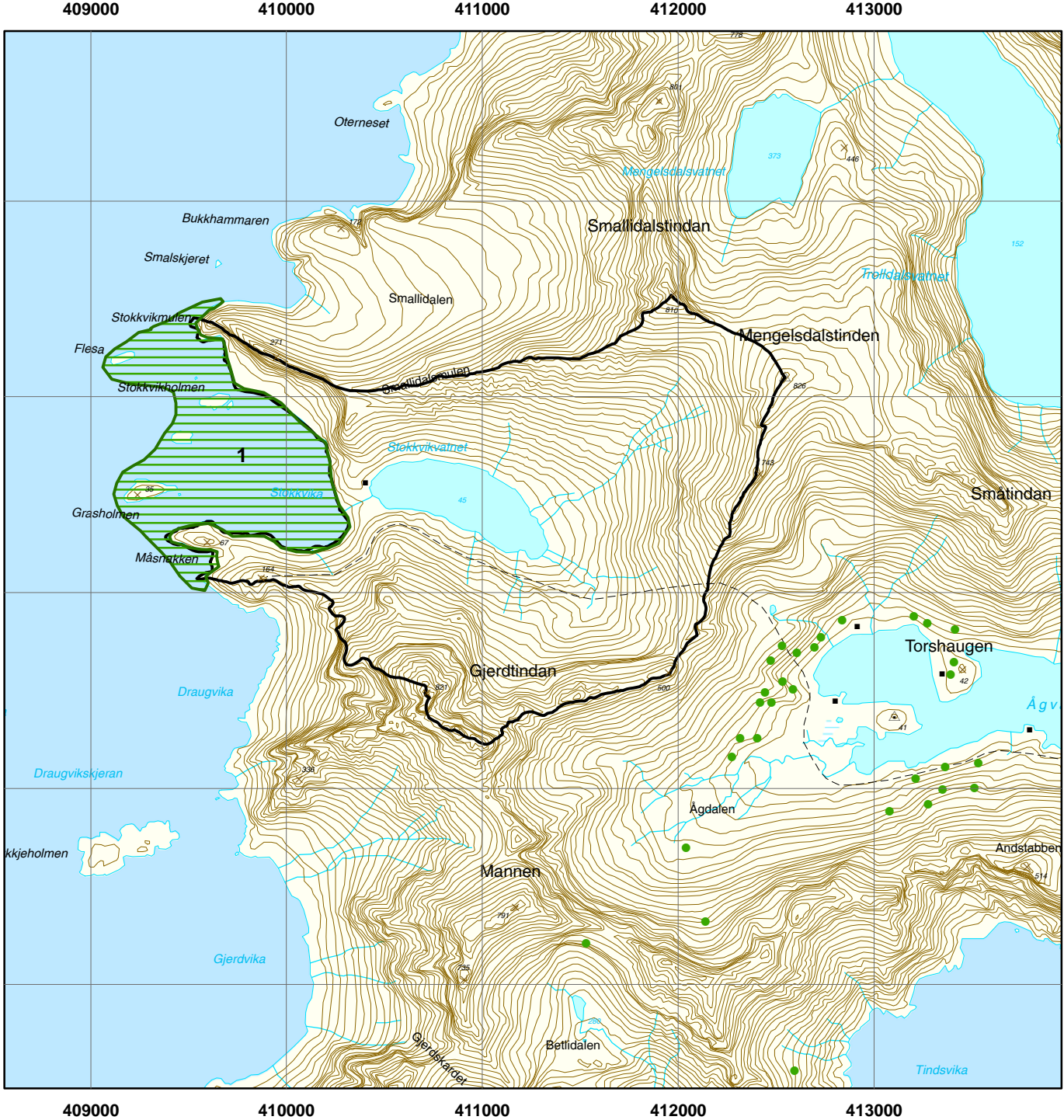
Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H.H., Elvebakk, A., Elven, R., Erikstad, L., Gaarder, G., Moen, A., Mortensen, P.B., Norderhaug, A., Nygaard, K., Thorsnes, T. & Ødegaard, F. 2009. Naturtyper i Norge – Teoretisk grunnlag, prinsipper for inndeling og definisjoner. Naturtyper i Norge versjon 1.0 Artikkel 1: 1-210.

Muntlige kilder/notater

Feltarbeid Forsvarsbygg notat fra F. Sortland. Frantz Sortland 02.09.2012

VEDLEGG

[A] Kart over viltområder

STOKKVIKA skytte- og øvingsfelt

Biologisk mangfold
Prioriterte viltområder

Lokalitetsnummer henviser til Forsvarsbygg BM-rapport nr.1 2012

Viktig viltområde (B)

Eiendomsgrense

Lokalitetsnr	Funksjon	Verdi
1	Hekkeområde for sjøfugler	B

Dato: 14.02.2013

asplan viak

Kartgrunnlag: N50, Forsvarsbyggs generelle avtale. Alle områder digitalisert med N5 bakgrunnsdata
 Datum: Euref89 (WGS84)
 Kartprojeksjon: UTM Sone 33

Målestokk
 1:30 000

0 150 300M

A large, light gray graphic of the number '51' is positioned in the lower right quadrant of the page. The '5' is a thick, rounded shape with a white cutout on its right side. The '1' is a tall, narrow vertical bar with a slightly angled top edge.

Forsvarsbygg Futura